

Mediakasvatuksellisia näkökulmia Triplet-palveluun ja YLE:n mediakasvatukseen

OLLI VESTERINEN, LOKAKUU 2015

“Yle Uutisluokka Triplet tarjoaa opettajille helppokäyttöisen palvelun käsitellä uutisten maailmaa opetuksessaan. Palvelu auttaa kytkemään ajankohtaiset asiat osaksi opetusta. Palvelussa käsitellään päivittäin kolmea uutista. Uuden palvelun ydin on jokaiseen uutisvideoon tehty taustamateriaali ja tehtävät opettajien käyttöön. Palvelu on Scool Oy:n kehittämä ja se on osa Yleisradion tarjoamaa mediakasvatusta kouluille.” (Yle verkkosivut)

Mediakasvatus on kasvamista ja oppimista mediasta ja medialla (Kupiainen & Sintonen 2009, 15). Sen taustalla on historiallisesti joukkotiedotuskasvatusta, viestintäkasvatusta, miksei myös elokuvakasvatusta, teknologiakasvatusta ja kansalaisvaikuttamista (Kupiainen, Sintonen & Suoranta, 2007). Oppiaineista mediakasvatukseen on liitetty vahvimmin äidinkieli ja kirjallisuus, kuvataide ja historia-yhteiskuntaoppi.

Mediakasvatuksellinen tausta-ajattelu

Mediakasvatuksellisen taustan osalta Ylen uutisiin liittyvät Triplet-tehtävät kiinnittyvät ensisijaisesti yhteiskunnallisesti latautuneeseen mediakasvatukseen. Toisaalta Tripletin tehtävät käsittelevät laajempia aihe-alueita kuin vain pelkkää journalistista lukutaitoa, ja mediakasvatuksellinen ajattelu tehtävän taustalla voi olla hyvin moninainen.

Jos uutinen koskee esimerkiksi nuorten pelaamista, voidaan käsittelytavassa pohtia

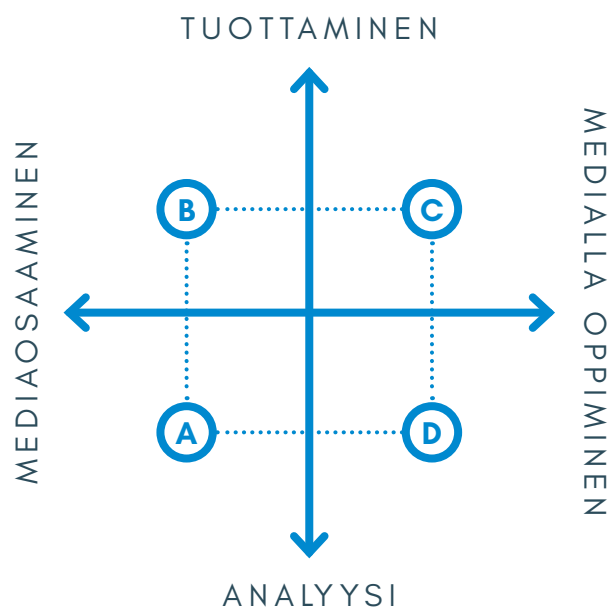
- » miksi ison peliyhtiön edustaja on otettu kommentoimaan uutista (kriittinen)
- » mitä taitoja lapset oppivat käyttäessään paljon digitaalisia laitteita ja ympäristöjä (tekninen)
- » millainen rooli peleillä ja muulla mediallyllä on nuorison keskuudessa (hermeneuttinen)
- » miten liiallisen pelaamisen haittoja voidaan vähentää (moraalinen)

(ajattelu pohjautuu suomalaisessa mediakasvatustutkimuksessa esitettyihin "heimoihin", ks. Kotilainen & Suoranta, 2005, 74-75)

Mediaosaamista ja mediallyllä oppimista

Triplet-tehtävissä tuetaan siis lasten ja nuorten mediaosaamista laajasti. Mediaosaamisen voi jakaa media-analyttiseen osaamiseen ja mediatuottamisen taitoihin. Tämän lisäksi Triplet-tehtävät aina kiinnittyvät uutisen aiheen kautta tiettyihin sisällöllisiin oppimisen alueisiin (oppiainesisällöt) sekä myös geneerisiin taitoihin kuten kriittinen ajattelu tai tekemällä oppiminen kun kyseeseen tulee tehtävässä pyydetty oman sisällön tuottaminen.

Palvelua käyttävällä opettajalla on aina oma pedagoginen vapaus valita, miten ja mitä tehtäviä hän haluaa käyttää osana oman luokkansa opetusta. Tehtävät kuitenkin sijoittuvat aina alla olevan kuvion eri osa-alueille.

(Kuvion taustalla Vesterinen ym. 2015)

A. Esimerkkinä uutinen: 'Lääketieteen Nobel myönnettiin malaria- ja loislääkkeiden kehittäjille' ([Lue uutinen](#)) > **Tehtävä 7.10.2015: Miksi professori Seppo Merta haastateltiin? Millaisia muita henkilöitä olisi voitu haastatella tämän uutisen yhteydessä?**

B. Esimerkkinä uutinen: 'Lääketieteen Nobel myönnettiin malaria- ja loislääkkeiden kehittäjille' ([Lue uutinen](#)) > **Tehtävä 7.10.2015: Millaisen uutisen kirjoittaisit aiheesta? Etsikää tietoa esim. Nobel-palkinnosta, malariasta ja malarian vaikutuksista kehitysmaissa ja kirjoittakaa aihepiiristä lyhyitä uutisia. Pohtikaa, millainen on hyvä otsikko.**

C. Esimerkkinä uutinen: 'Marimekko haluaa hurmata Keski-Euroopan muotiväen' ([Lue uutinen](#)) > **Tehtävä 6.10.2015: Millainen olisi oma Marimekko-kankaasi? Suunnitelkaa oma muotinäytöksenne. Piirtäkää vaatteita, jotka ovat esim. Marimekko-tyylisiä ja kootkaa niistä koulun yleisiin tiloihin "muotinäytös".**

D. Esimerkkinä uutinen: 'Vihapuhe saa uhrinsa harkitsemaan Suomesta muuttoa' ([Lue uutinen](#)) > **Tehtävä 7.10.2015: Mitä on vihapuheen takana? Mistä rasistinen puhe tai käytös nousee?**

Näitä eri alueita yhdistyy monella tapaa seuraavassa: 'Harva tietää, mitä kaikkea Google hänestä tietää' ([Lue uutinen](#)) > **Tehtäviä 7.10.2015: Millainen rooli verkkopalveluilla on ihmisten elämässä? Minkä tietojen et halua leviävän verkkopalveluihin? Miten voit käytännössä estää tietojen leviämisen verkossa? Miten neuvositt toisia olemaan viisaita verkkopalvelujen käyttämisessä? Miten arvelet useimpien ihmisten suhtautuvan tietojen luovuttamisen riskeihin? Tiedätkö tapauksia, joissa henkilölle on koitunut ongelmia yksityistietojen odottamattomasta leviämisestä?**

Lopuksi

Opettajan valitessa tehtäviä luokalleen hänen on hyvä tarkastella niitä seuraavista näkökulmista käsin:

- » Onko tehtävistä syntyvä oppiminen sidoksissa kriittisiin, teknisiin, moraalisiin tai ymmärtämisen näkökulmiin?
- » Millaista mediaosaamista tehtävän tekeminen tukee? Media-analyysia, mediatuottamista vai molempia samaan aikaan?
- » Miten kytkemällä tehtäviä eri oppiaineisiin voidaan mediaa hyödyntäen oppia muita sisältöjä tai yleisiä taitoja?

Lähteet

[Kotilainen, S. & Suoranta, J. \(2005\). Mediakasvatuksen kaipuu – ajatuksia alan tutkimuksen kehittämistarpeista. Teoksessa Mediakasvatus 2005. Kansalliset kehittämistarpeet. Oikeusministeriön julkaisuja 5/2005.](#)

Kupiainen, R. & Sintonen, S. (2009). Medialukutaidot, osallisuus, mediakasvatus. Helsinki: Gaudeamus.

[Kupiainen, R., Sintonen, S. & Suoranta, J. \(2007\). Suomalaisen mediakasvatuksen vuosikymmenet. Teoksessa H. Kynäslähti, R. Kupiainen & M. Lehtonen \(toim.\), Näkökulmia mediakasvatukseen. Mediakasvatusseuran julkaisuja 1/2007, 3-26.](#)

[Vesterinen, O., Kynäslähti, H., Mylläri, J., Sintonen, S., & Vahtivuori, S. \(2015\). Mediatuottaminen osallisuuden ajan mediakasvatuksessa. Media & viestintä, 38\(2\).](#)